

Vandaag heeft me doen nadenken over waarom ik doe wat ik doe, waarom ik schrijf wat ik schrijf. Het stemmetje van het kindje dat in mij sluimert antwoordde "Omdat ik het leuk vind". Ik vond het leuk om woorden op mijn papieren te laten dansen. Ik vond het leuk om te horen hoe woorden in een bepaalde volgorde als de cadans van een Weense Wals klonken en diezelfde woorden in een andere volgorde dan weer klonken op het Boom-Bap ritme van de New Yorkse hiphopmuziek waarmee ik opgroeide. Ik vond het leuk omdat woorden mij zichtbaar maakten. Niet voor de samenleving, die zag me al voor wat ze al had beslist dat ik was, maar voor mezelf. Ik ontdekte wie ik was omdat woorden op papier net als lijnen van een grondplan werkten. Ze leerden me over mijn fundamenten, wat gesloopt kon worden en wat niet, waar verder op gebouwd kon worden en waar er geen draagvlak meer voor was. Woorden waren het begin van licht, het begin van ontdekking, het begin van groei. Mezelf ontdekken betekende de ander ontdekken. Want waar ik was, was ook de ander en waar de andere was, zocht ik mezelf.

Ik schreef graag woorden maar bleef liever doof voor de woorden die ik hoorde buiten de huismuren. Want die woorden aanhoren liet me twijfelen of ik soms wel mens was. In die woorden was ik geen kleine jongen die viel tijdens zijn zoektocht, ik was een Marokkaan die niet luisterde. Ik was geen jonge man met mooie waarden, ik was een moslim die uit een ander tijdperk kwam. Ik had geen moeilijkheden met de taal, ik was lui. Ik was niet creatief, ik was dom. Ik was een zoon van zij die kwamen profiteren. Niet de zoon van zij die in hun eigen land heel wat opofferden om hier het land verder mee op te bouwen.

Woorden die veranderde me van een klein jongetje naar een volwassen man. Ik was een onzekerheid, iets dat nog moest groeien en werd een zekerheid, iets waarmee gehandeld moest worden. Ik was een bondgenoot en werd een vijand. De woorden die ooit eens dansten marcheerden plots op een ritme van angst en spanning. Ze

waren niet uit op verzoening maar ontbinding. Ze ontbonden de mens van de mens. En plots werden woorden niet meer leuk. Ze werden angstaanjagend. Ze verdronken in het speeksel van zij die van woorden kogels wilden maken en bleven hangen op de tongen van zij die niet durfden de vrede uit te spreken.

Ik besepte plots, op latere leeftijd, dat woorden belangrijker waren dan ik zelf dacht. Ze waren er niet alleen om mezelf te ontdekken maar steeds meer om mezelf te beschermen. Mijn woorden moesten scherp worden, getraind, puntig, accuraat. De Engelsen beseften het misschien eerder dan wij, dat woorden ook zwaarden waren die, wanneer empathie tussen ons niet meer genoeg was, ten strijde moesten gaan. Zij lieten de woorden *swordsmith* en *wordsmith* dicht bij elkaar, om de grens tussen beiden zo dun mogelijk te houden. Een herinnering dat beiden voor slagvelden kunnen zorgen.

En plots verwaarloosden we de nuances van woorden net zoals we de nuances van elkaar niet meer konden zien. De wereld lijkt soms wel te branden omdat woorden als brandhout worden gebruikt. En we laten het toe. We laten toe dat bevolkingen het woord duisternis wordt toegeëigend. We laten toe dat mensen het woord beesten wordt toegeëigend tot ze helemaal ontmenselijk zijn in de ogen van de rest. Elke dag word ik wakker met vreselijke beelden uit Palestina. Moord, hongersnood, verwoesting. Ik vraag me dan af, welke woorden waren het? Welke herhaaldelijke woorden hebben de wereld voorbereid om minder waarde te geven aan de levens van vrouwen, kinderen en mannen die niets anders zochten dan een leven zoals de mijne.

Een woord zou meer moeten geven dan het wegneemt. Voor elk woord dat gebruikt wordt om iemand te ontmenselijken, moet een boek geschreven worden om de mens haar waardigheid terug te kunnen geven. En dit leidt naar het antwoord van de volwassene Ish. Waarom schrijf ik? Ik schrijf omdat ik het belangrijk vind. Ik schrijf omdat ik het noodzakelijk vind. Het woord, geschreven of gesproken,

is een baken van hoop. Het geeft ons een kans, om ongeacht onze verschillen en overlevingsinstincten, toch nog in te gaan op elkaars gevoelens. Toch nog elkaar te kunnen zien als mensen die het maar proberen in dit leven.

Ik schrijf omdat ik over de grens tussen swordsmith en wordsmith wil waken, op mijn eigen manier. Want als de gruwelijkheden van een wereld in brand ons 's nachts wakker houden, wat zal er van ons overblijven als het woord haar ultieme droom in duigen ziet vallen? De droom dat ze als draadje gebruikt zal worden om de scheuren in onze samenleving te hechten.

Ik schrijf in mijn boeken niets nieuws, ik vertel jullie niets dat wij als mensen niet weten, maar ik probeer wat we collectief hebben beslist onzichtbaar te maken een vorm te geven, een gezicht te geven, een stem te geven. Het is onzichtbaar door de lagen van angst, schaamte en pijn die ze bedekken. En als schrijver is het woord mijn schop en jullie zijn de emmer die het mooie en lelijke opvangen.

Elkaar verbinden in schoonheid is fijn. Het is gezellig en warm, maar als we in onze eigen lelijkheid, in onze eigen gebreken, elkaar herkennen, elkaar erkennen en daaruit naar verbinding zoeken, dan ontstaat er iets bijzonder. Iets duurzaam. Iets dan ongetwijfeld onze samenleving empathischer kan maken en dus ook beter. Dat is mijn uitdaging. Dagelijks.

Ons land heeft het dan nooit op een plechtigheid gedaan, alvast niet op eentje waar ik getuige van ben geweest, dus doe ik het dan zelf vandaag. Deze ereteken werd mij gegeven maar is voor mij een teken van dankbaarheid naar onze ouders toe. Ouders die zonder taal, informatie, westers culturele erfenis, geld en een rugzak gevuld met pijn en opofferingen hun land hebben verlaten en hier een zaadje hebben gepland dat nog generaties lang zal groeien tot een bijzondere stamboom, waar wij allen, ongeacht wie we zijn, de vruchten van zullen plukken. Die vruchten zijn deels mijn verhalen geworden, het

zaadje, dat hebben mijn ouders geplant. Ze leerden me als moslim dat het eerste woord van de openbaring dat aan de profeet meegegeven werd IQRA was. IQRA. Het betekent “Lees”.

Dus lees, boeken uiteraard, maar ook jezelf en vooral de andere. Lees, want als je beseft dat het belangrijk is om te lezen, beseft je dat jij, hoe ondenkbaar in het begin het ook mogen lijken, de andere bent.

En dan blijft er nog maar dit over.

Dank jullie wel. Het is een hele eer.

Zorg goed voor jezelf, zorg voor je medemens.

En vergeet nooit “De woorden die je niet durft uit te spreken, zijn meestal de belangrijkste”.

Ish